

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1916 kl. 3 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av väckta motioner om ändring av § 111 regeringsformen.

Närvarande: herrar Edén, Hellberg, Bellinder, von Geijer, Kjellén*, Olof Olsson, Stadener, von Mentzer, von Bahr, greve Alexander Hamilton*, Ljunggren*, Larsson i Västerås, Räf, Waldén, Hallén, Hallendorff, Janson* i Bråten, Karlsson* i Mo, Sterne och Gustafsson i Brånsta.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I tvenne likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motioner, nr 113 i första kammaren, av herr *Olof Olsson*, och nr 285 i andra kammaren, av herr *Sandler*, hemställes, »att riksdagen ville såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till ändrad lydelse av § 111 regeringsformen:

§ 111.

Beskylls riksdagsman för grov missgärning, må han ej, såvida han ej å bar gärning funnen varder, kunna i häkte inmanas, förr än, efter anställd rannsaking, domaren sådant skäligt prövat och riksdagens justitieombudsman domarens mening biträtt; dock gälle — — — — sin frihet berövas.

Fullmäktige — — — utan efter riksdagens beslut.»

Rörande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, hänvisar utskottet till motionerna.

Enligt § 111 regeringsformen må riksdagsman, som beskylls för grov missgärning, ej i häkte inmanas, förrän efter anställd rannsaking domaren sådant skäligt prövat, så vida han ej å bar gärning funnen varder. Detta stadgande innefattar avvikelse från de allmänna reglerna om häktning i strafflagens promulgationsförordning i två hänseenden.

*Utskottets
yttrande.*

Dels kan riksdagsman häktas endast om han beskylles för *grov missgärning* — varmed numera förstås sådana brott, som åsyftas i strafflagens promulgationsförordning, § 19 mom. 5, d. v. s. brott, som falla under en strafflagsparagraf, i vilken straffskalans minimum är 2 års straffarbete — medan andra personer under vissa förutsättningar kunna häktas även då de misstänkas för ringare brott. Dels äger endast *domstol* efter anställd rannsaking, ej åklagarmyndigheten, förordna om häktning, såvida icke riksdagsman gripes å bar gärning vid förövande av grovt brott.

Motionärerna anse starkare garantier mot häktning av riksdagsman vara erforderliga och föreslå i detta syfte, att domstols häktningsbeslut i dylikt fall ej skall få verkställas, förrän riksdagens justitieombudsman biträtt domstolens uppfattning.

Utan att ingå på frågan, huruvida starkare garantier för riksdagsmäns personliga frihet än de i § 111 regeringsformen uppställda kunna anses av nöden, kan utskottet i varje fall icke finna motionärernas uppslag ägnat att läggas till grund för en lagändring. Den funktion, som motionärerna vilja uppdraga åt justitieombudsmannen, synes icke väl överensstämmande med dennes allmänna ställning såsom åklagare och tillsynsmyndighet, utan tvärtom ålägga denne riksdagens ombudsman en uppgift, som faller utanför hans hittillsvarande verksamhetsområde. Det synes utskottet, att en dylik funktion för justitieombudsmannen, varigenom denne skulle göras till medbeslutande vid domstols häktningsåtgärd gent emot riksdagsman, ur olika synpunkter måste föranleda så stora betänkligheter, att förslaget därom icke kan av utskottet förordas.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att herrar Olssons och Sandlers ifrågavarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 maj 1916.

På utskottets vägnar:

NILS EDÉN.

Reservation

av herrar *Olof Olsson, Larsson i Västerås, Waldén, Hallén och Sterne.*